

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

coaliția 2009

coaliția civică
pentru alegeri libere și corecte

RAPORTUL nr. 1

Misiunea de observare a alegerilor locale noi din 14 mai 2017

Perioada de monitorizare: 14 aprilie – 11 mai 2017

Publicat la 12 mai 2017

Chisinău 2017

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

Misiunea de Observare a alegerilor locale noi din 14 mai 2017 este finanțată de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

CUPRINS

INTRODUCERE.....	4
METODOLOGIA DE OBSERVARE	4
REZUMAT.....	5
I. CADRUL LEGAL.....	6
II. ORGANELE ELECTORALE.....	8
III. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ.....	14
IV. CONCURENȚII ELECTORALI.....	15
V. FINANȚAREA CAMPANIEI ELECTORALE.....	18
VI. IMPLICARE CIVICĂ ȘI EDUCAȚIE ELECTORALĂ.....	23
RECOMANDĂRI.....	24
LISTA DE ABREVIERI.....	25
ANEXĂ.....	26

INTRODUCERE

Raportul nr. 1 elaborat de Misiunea de Observare (MO) Promo-LEX a alegerilor locale noi cuprinde perioada de activitate a observatorilor pe termen lung (OTL) între 14 aprilie – 11 mai 2017. Scrutinul este organizat pentru alegerea în data de 14 mai 2017 a primarilor satului Mereni (r. Anenii Noi), satului Hirova (r. Călărași), comunei Pervomaisc (r. Căușeni), comunei Țipala și satului Ulmu (r. Ialoveni), satului Racovăț (r. Soroca), orașului Tvardița (r. Taraclia).

Raportul nr. 1 este un raport de tip intermediar, ce are misiunea generală de a asigura îmbunătățirea de ansamblu a procesului electoral în curs de desfășurare. Obiectivele de referință a raportului interimar sunt: diagnosticarea în timp real a calității procedurilor de organizare și desfășurare a alegerilor pentru o perioadă prestabilită de timp; responsabilizarea actorilor electorali; identificarea tendințelor pozitive și negative în cadrul procesului electoral.

Raportul este elaborat de către echipa centrală a MO Promo-LEX, în baza constatărilor raportate de către observatorii pe termen lung (OTL) din cadrul Misiunii, cu privire la activitatea tuturor actorilor implicați în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor: autoritățile publice, organele electorale, partidele politice, cetățenii care își înaintează propria candidatură pentru funcția de primar și societatea civilă.

Standardele internaționale la care se va face referire în acest raport sunt cele elaborate de ONU, OSCE, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, Uniunea Europeană și Consiliul Europei. La finele acestui raport sunt incluse recomandări preliminare pentru autoritățile publice, organele electorale, potențialii concurenți electorali și alți actori interesați, cu scopul de a asigura optimizarea procesului electoral.

METODOLOGIA DE OBSERVARE

Misiunea de Observare (MO) Promo-LEX a alegerilor locale noi din 14 mai 2017 este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Asociația Promo-LEX este o asociație obștească, care are drept scop dezvoltarea democrației în RM, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Misiunea de observare Promo-LEX monitorizează procesul electoral în toate circumscripțiile electorale organizate pentru scrutinul din 14 mai 2017. În ziua alegerilor, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt (OTS) în fiecare din cele 14 secții de votare (SV). Toți observatorii implicați în procesul de monitorizare sunt instruiți în cadrul seminarelor organizate de către Misiunea Promo-LEX și semnează Codul de conduită¹ al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu bună credință și în mod non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de echipa centrală a Asociației.

Drept sursă de elaborare a rapoartelor publice ale misiunii de observare servesc informațiile oficiale și cele publice, precum și rapoartele, inclusiv cele standardizate ale observatorilor, întocmite în baza vizitelor planificate aleatoriu² în fiecare localitate din aria de responsabilitate, vizite la organele electorale precum și rapoarte de evenimente întocmite în afara vizitelor planificate atunci când observatorii constată evenimente cu tentă electorală în mod obișnuit. În cadrul vizitelor planificate observatorii constată informația în urma discuțiilor, întâlnirilor cu interlocutorii și consultarea documentelor oficiale.

MO Promo-LEX a alegerilor locale noi nu este oponent politic concurenților electorali implicați în procesul electoral, nu este un organ de anchetă și nu își asumă obligația expresă de a proba

---

¹ <https://promolex.md/4689-codul-de-conduita-al-observatorilor-electorali-promo-lex/>

² Vizitele sunt planificate aleatoriu în așa fel încât fiecare OTL să viziteze fiecare localitate din aria de responsabilitate de trei ori pe parcursul campaniei de agitație electorală și eventual o dată în perioada campaniei pentru turul II de scrutin dacă acesta va avea loc.

constatările observate. Totuși, în măsura posibilităților, rapoartele observatorilor sunt însoțite de probe foto și video care pot fi puse doar la dispoziția organelor de drept în baza solicitărilor corespunzătoare și în nici un caz la dispoziția concurenților electorali. Misiunea Promo-LEX gestionează platforma web www.monitor.md pe care orice cetățean poate semnală activități cu tentă electorală. Semnalările din partea cetățenilor sunt verificate de către observatorii Misiunii în cadrul următoarelor vizite planificate în localitatea în care a fost înregistrată semnalarea.

Activitatea MO Promo-LEX este finanțată de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

REZUMAT

În perioada 14 aprilie – 11 mai 2017 Misiunea de Observare (MO) Promo-LEX a alegerilor locale noi, prin intermediul a 4 observatori pe termen lung și a unui coordonator național au realizat o monitorizare plenară a campaniei electorale a alegerilor locale noi. Raportul este elaborat în baza analizei formularelor completate de observatorii Promo-LEX și anume: a 32 formulare de vizită, a 4 formulare pe eveniment și a 21 formulare de vizită la CECE I.

Alegerile sunt organizate în 7 circumscripții electorale de nivelul I. CECE I au înregistrat 26 concurenți electorali, dintre care, 2 sunt candidați independenți, iar 24 sunt desemnați de 7 formațiuni politice, după cum urmează: PSRM - 6 candidați, PDM – 6 candidați, PCRM – 4 candidați, PN – 3 candidați, PL – 2 candidați, PPPDA – 2 candidați și PAS – 1 candidat. Cei mai mulți concurenți au fost înregistrați pentru funcția de primar al s. Mereni (r. Anenii Noi) - 7 candidați și al s. Racovăț (r. Soroca) - 5 candidați. Nici un candidat nu și-a retras candidatura.

Alegerile se desfășoară în virtutea circumstanțelor și a termenelor legal stabilite. Menționăm că din 7 primari a căror funcții au devenit vacante, 4 au depus cereri de demisie, în privința a 2 primari au fost emise hotărâri de condamnare cu privarea acestora de dreptul de a ocupa funcții de conducere și administrare, iar 1 primar a decedat. În ceea ce privește stabilirea datei alegerilor noi, atunci conform hotărârii CEC nr. 706 din 13 septembrie 2011 desfășurarea alegerilor noi se stabilește în a doua ori a treia zi de duminică din lunile mai și noiembrie ale fiecărui an. Pentru luna mai 2017, CEC a stabilit ziua alegerilor locale noi pentru 14 mai 2017, a doua duminică a lunii mai.

Pe parcursul perioadei monitorizate, CEC a exercitat, inclusiv, atribuții specifice perioadei electorale: a aprobat Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale noi; a constituit circumscripțiile electorale de nivelul întâi; a constituit consiliile electorale de nivelul (CECE) I; a decis asupra convocării și degrevării unor membri ai CECE I și asupra angajării personalului în aparatele de lucru ale consiliilor; aprobarea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond electoral” al concurentului; aprobarea cuantumului creditului fără dobândă acordat concurenților electorali; confirmarea reprezentanților cu drept de vot consultativ în CEC și confirmarea trezorerierilor din partea unor partide; examinarea cererilor de acreditare a observatorilor. În acest sens, CEC a adoptat 34 de hotărâri.

În același timp, MO Promo-LEX a constatat la capitolul organizarea alegerilor, o situație mai precară în ceea ce privește respectarea de către membrii CECE I și BESV a programului de lucru. În cazul CECE I, din totalul de 21 de vizite, în 7 cazuri (33.3 %) observatorii Promo-LEX au constatat că consiliile nu funcționau în perioada orelor de audiență. În cazul BESV, din totalul de 28 de vizite, în 13 cazuri (46.4%) observatorii Promo-LEX au constatat că birourile erau închise în perioada orelor de audiență.

MO Promo-LEX atestă în continuare existența unor lacune în conținutul listelor electorale. În rezultatul vizitelor efectuate la BESV observatorii au raportat următoarele situații de problemă: livrarea cu întârziere a listelor electorale către BESV; păstrarea listelor electorale nu la sediile birourilor, ci în alte locații (domiciliul membrilor BESV sau sediul primăriei); identificarea în liste a persoanelor decedate; necesitatea actualizării însemnărilor privind domiciliul alegătorilor.

Conform observatorilor Promo-LEX cel puțin 10 candidați au desfășurat întâlniri cu cetățenii. Per concurenți, este vorba de 3 activități cu implicarea PSRM; 3 – PDM; 1- PAS; 1-PCRM; 1-PPPDA; 1-PL. De asemenea, observatorii Promo-LEX au identificat cel puțin 14 candidați care au utilizat în activitatea lor de promovare publicitatea stradală/promoțională (ziare, broșuri, postere). Doi dintre aceștia sunt candidați independenți, iar 12 sunt desemnați de partide. Publicitatea stradală/promoțională a fost utilizată de către concurenții electorali ce au candidați desemnați de partide, în proporția următoare: PSRM - 3 circumscripții; PDM – 3; PN – 2; PPPDA – 1; PAS – 1; PL – 1; PCRM – 1.

Observatorii MO Promo-LEX au constatat cel puțin 2 cazuri de utilizare a resurselor administrative de către candidați în perioada monitorizată. Într-un caz este vorba despre candidat desemnat de PSRM, în altul de candidat independent, dar care, conform observatorilor Promo-LEX, a fost susținut în campania electorală de reprezentanții organizațiilor de partid al PSRM. Resursele administrative au fost utilizate prin: atragerea angajaților instituțiilor publice în timpul programului de lucru în activități de agitație electorală, precum și implicarea reprezentanților autorităților publice de nivel ierarhic superior, în timpul orelor de muncă, în activități de promovare.

Potrivit informațiilor furnizate de observatorii Promo-LEX, în perioada monitorizată, au fost înregistrate cel puțin 3 cazuri care pot fi calificate drept oferire de bunuri și servicii în campanii electorale. Este vorba despre candidații: PSRM – 1 caz; PDM – 1; PCRM – 1.

Conform constatărilor observatorilor Promo-LEX, CEC nu a respectat termenul de publicare a rapoartelor bilunare (săptămânile 3-4 de campanie) care trebuiau a fi publicate de către CE până la 05 mai 2017. Rapoartele au fost publicate cu întârziere la 11 mai 2017. Regretabil este că și autoritățile publice locale de nivel I nu au respectat prevederile legale în ceea ce ține de publicarea rapoartelor din partea candidaților independenți pe paginile web (APL or. Tvardița și s. Mereni). Estimările MO Promo-LEX pentru perioada 14 aprilie – 05 mai 2017, relevă că cel puțin 6 concurenți electorali (PSRM, PCRM, PDM, PL, PPPDA, CI Tuni Corneliu) au utilizat fonduri de campanie pe care nu le-au declarat în totalitate. Cuantumul total al cheltuielilor neraportate se ridică la cel puțin 24 85 lei.

I. CADRUL LEGAL

1.1. Contextul legal

Temeiurile legale de organizare a alegerilor locale noi sunt prescise la art. 139 alin. (1) din Codul electoral. Astfel, alegerile noi au loc în următoarele situații:

- a) dacă consiliul a demisionat, a fost dizolvat ori componența lui s-a redus cu mai mult de 1/3 numărul stabilit de Legea privind administrația publică locală;
- b) dacă primarul a demisionat, a fost revocat sau nu poate să-și exercite funcțiile, inclusiv din cauza privării de dreptul la ocuparea unor funcții, stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă;
- c) dacă și după votarea repetată nu a fost ales consiliul și/sau primarul;
- e) dacă s-a efectuat reorganizarea administrativ-teritorială și în unitățile administrativ-teritoriale nou-formate este necesară alegerea autorităților administrației publice locale (consiliilor, primarilor).

De asemenea, condițiile pentru încetarea înainte de termen a mandatului primarului sunt prevăzute și de art. 28 alin. (2) din Legea nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală și de art. 5 alin. (4) din Legea nr. 768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local.

Reieșind din normele expuse supra, CEC a luat act de circumstanțele constatate în unele localități și a adoptat hotărârile nr. 246 din 13 septembrie 2016 cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarilor în unele localități (comuna Pervomaisc, raionul Căușeni, comuna Țipala, raionul Ialoveni și satul Ulmu, raionul Ialoveni), nr. 574 din 22 noiembrie 2016 cu privire la stabilirea datei alegerilor

locale noi ale primarului orașului Tvardița, raionul Taraclia, nr. 593 din 2 decembrie 2016 cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului satului Hirova, raionul Călărași, nr. 699 din 31 ianuarie 2017 cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului satului Racovăț, raionul Soroca și nr. 772 din 28 februarie 2017 cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului satului Mereni, raionul Anenii Noi.

În ceea ce privește stabilirea datei alegerilor noi, CEC a făcut trimitere la hotărârea sa nr. 706 din 13 septembrie 2011 „Cu privire la desfășurarea alegerilor locale noi”, cu modificările ulterioare, prin care a stabilit că drept zi de desfășurare a alegerilor noi se stabilește a doua ori a treia zi de duminică din lunile mai și noiembrie ale fiecărui an. Astfel, prin hotărârile menționate supra, CEC a stabilit ziua alegerilor locale noi pentru 14 mai 2017, a doua duminică a lunii mai.

Menționăm că din 7 primari a căror funcții au devenit vacante, 4 au depus cereri de demisie, din diverse motive, în privința a 2 primari au fost emise hotărâri de condamnare cu privarea acestora de dreptul de a ocupa funcții de conducere și administrare, iar 1 primar a decedat.

1.2. Respectarea cadrului legal cu privire la înregistrarea candidaților

Reținem că unul din primarii a căror mandate au expirat înainte de termen pe motivul emiterii de către instanța de judecată a unei decizii de condamnare, se regăsește în lista candidaților pentru funcția de primar în aceeași localitate în care a deținut-o și anterior. Astfel, Domnul Oaserele Valeriu a fost învinuit de organul de urmărire penală de încălcarea regulilor de protecție a muncii, soldate cu decesul unei persoane. În data de 25 februarie 2014 Judecătoria Călărași și la 05 iunie 2014 Curtea de Apel Chișinău au emis sentințe de achitare. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 25 noiembrie 2014 actele instanțelor au fost casate și cauza remisă la rejudecare în aceeași instanță de apel.

Rejudecând cauza, Curtea de Apel Chișinău la 1 februarie 2016 a emis o decizie prin care l-a condamnat pe Oaserele Valeriu în baza art. 183 alin. (2) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de conducere și administrare pe un termen de 1 an. Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii stabilită inculpatului a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani. La 13 octombrie 2016, Curtea Supremă de Justiție a respins ca inadmisibil recursul ordinar al avocatului, menținând decizia contestată.

Ținem să menționăm că în conformitate cu art. 28 alin. (2) lit. d) din Legea nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală și art. 5 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, mandatul primarului încetează înainte de termen în caz de intrare în vigoare a sentinței de condamnare a acestuia. Corespunzător, prin hotărârea nr. 593 din 2 decembrie 2016, CEC a luat act de vacanța mandatului de primar în s. Hirova, r. Călărași și a stabilit pentru data de 14 mai 2017 alegeri locale noi .

În cele din urmă, drept rezultat al demersului de absolvire de pedeapsă, depus de către Oaserele Valeriu, Judecătoria Strășeni, sediul Călărași, la 13 aprilie 2017, se pare că l-a eliberat de executarea pedepsei penale în baza legii amnistiei (informație de pe pagina web a Judecătoriei, Anexa 1).

Anterior deciziei judecătoriei, la 8 aprilie 2017, CECE I s. Hirova a înregistrat candidatura lui Oaserele Valeriu pentru funcția de primar al satului. Temeiul legal care a permis Consiliului înregistrarea candidaturii lui Oaserele Valeriu urmează a fi stabilit, or, hotărârea Judecătoriei Strășeni a fost adoptată cu câteva zile mai târziu.

La depunerea materialelor pentru înregistrare, Oaserele Valeriu a prezentat cazierul judiciar, eliberat la 24 februarie 2017 de Ministerul Afacerilor Interne, care confirmă că persoana în cauză nu este înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova. Corespunzător, *se pare că la acel moment condamnarea acestuia era stinsă. Totuși nu este clară în acest caz necesitatea adoptării hotărârii judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 13 aprilie 2017.*

Din cele menționate, se observă că cazierul judiciar a fost eliberat înaintea adoptării de către Judecătoria Strășeni a hotărârii de eliberare de răspundere penală. Acțiunile și evenimentele datorită

căroră, Oaserele Valeriu lipsea din Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova la 24 februarie 2017 considerăm că urmează a fi elucidate suplimentar.

II. ORGANELE ELECTORALE

2.1. Hotărâri ale Comisiei Electorale Centrale

a. Prezentare generală

Întru organizarea alegerilor locale noi din 14 mai 2017, CEC a adoptat 34 de hotărâri. Astfel, în măsura parvenirii circumstanțelor prevăzute de lege pentru organizarea alegerilor noi, au fost adoptate 5 hotărâri prin care a fost stabilită data desfășurării alegerilor în cele 7 localități din țară. La 14 martie 2017, CEC a adoptat hotărârea nr. 773 prin care a aprobat Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale noi.

De asemenea, prin alte 16 hotărâri CEC a decis asupra: convocării și degrevării unor membri ai Consiliilor electorale ale circumscripțiilor electorale pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi ale primarilor și asupra angajării personalului în aparatele de lucru ale consiliilor; asupra plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond electoral” al concurentului electoral la alegerile locale noi; cuantumului creditului fără dobândă acordat concurenților electorali la alegerile locale noi; confirmării reprezentanților cu drept de vot consultativ în CEC din partea unor partide pentru perioada campaniei electorale a alegerilor locale noi și asupra confirmării persoanelor responsabile de finanțe (trezorerii) din partea unor partide, pentru perioada campaniei electorale a alegerilor locale noi din data de 14 mai 2017.

Suplimentar, CEC a examinat cereri de acreditare a observatorilor și în acest sens a adoptat 3 hotărâri prin care au fost acreditați 29 observatori naționali din partea Asociației Promo-LEX în vederea monitorizării alegerilor locale noi ale primarilor în unele localități din data de 14 mai 2017.

Prin alte 9 hotărâri, CEC a constituit circumscripțiile electorale și Consiliile electorale ale circumscripțiilor electorale de nivelul I (CECE I), precum și a intervenit cu modificări asupra componenței unuia din ele.

b. Constituirea circumscripțiilor electorale de nivelul I

La 28 martie 2017, respectând prevederile Codului electoral și ale Programului calendaristic, CEC a adoptat Hotărârea nr. 805, prin care a constituit circumscripțiile electorale de nivelul întâi pentru desfășurarea alegerilor locale noi din 14 mai 2017, cupă cum urmează:

- circumscripția electorală sătească Mereni nr. 4/16, raionul Anenii Noi;
- circumscripția electorală sătească Hirova nr. 9/8, raionul Călărași;
- circumscripția electorală comunală Pervomaisc nr. 10/17, raionul Căușeni;
- circumscripția electorală comunală Țipala nr. 21/21, raionul Ialoveni;
- circumscripția electorală sătească Ulmu nr. 21/22, raionul Ialoveni;
- circumscripția electorală sătească Racovăț nr. 29/19, raionul Soroca;
- circumscripția electorală orășenească Tvardița nr. 33/2, raionul Taraclia.

c. Constituirea Consiliilor electorale de circumscripție electorală (CECE) de nivel I

La 3 martie 2017, CEC a adoptat hotărârile nr. 808, 809, 810, 811, 812, 813 și 814 prin care au fost constituite Consiliile electorale ale circumscripțiilor electorale.

Din cele 7 CECE I constituite, 2 au o componență nominală de 9 membri (s. Hirova și s. Racovăț) și altele 5 de 7 membri. Toate cele 7 CECE I au în componență câte 2 membri reprezentanți din cadrul Consiliilor locale, câte un membru din partea PD și câte un membru din partea PCRM. La fel, PSRM are reprezentanți în 6 CECE I, PLDM în 5 CECE I și PL în 5 CECE I. Din cadrul Registrului funcționarilor

electorali au fost nominalizați 3 membri în CECE I s. Hirova, câte 2 membri în CECE I s. Racovăț și or. Tvardița și câte 1 membru în CECE I c. Pervomaisc și s. Ulmu.

Ulterior, prin hotărârea nr. 881 din 25 aprilie 2017, CEC a introdus modificări în componența CECE I s. Racovăț, excluzând reprezentantul PL pentru lipse consecutive de la ședințele Consiliului. Locul acestuia a fost suplinit cu un membru din cadrul Registrului funcționarilor electorali.

d. Implementarea recomandărilor Promo-LEX

Ținem să constatăm că ultimele alegeri locale generale petrecute în Republica Moldova și monitorizate de Asociația Promo-LEX au avut loc la 14 (28) iunie 2015. Misiunea de observare a Asociației Promo-LEX a elaborat în 2015 multiple recomandări pentru organele electorale, autoritățile publice, concurenții electorali și alegători în vederea îmbunătățirii procesului electoral. Din totalitatea recomandărilor formulate, doar una a fost implementată de către Parlament, fiind modificat Codul electoral în partea ce vizează obligarea fiecărei formațiuni politice să asigure înaintarea unui număr echitabil de femei și de bărbați pentru funcțiile eligibile.

Menționăm totodată că faptul neimplementării recomandărilor a fost consemnat și în Rapoartele Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie (13 noiembrie) 2016. Mai mult, Misiunea de observare Promo-LEX a reiterat recomandările înaintate anterior și a venit cu noi sugestii de îmbunătățire a cadrului legal în vederea asigurării unor exerciții electorale corecte, transparente și conforme cu standardele internaționale în domeniul electoral.

Analizând în mod constant procesul legislativ, constatăm cu regret că în perioada de după alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și până în data publicării prezentului raport, cadrul normativ electoral nu a suferit modificări și, respectiv, au rămas fără atenție și recomandările înaintate în cadrul ultimelor două misiuni de observare.

2.2. Activitatea Consiliilor Electorale de Circumscripție Electorală de nivel I

a. Programul de lucru CECE I

În perioada 14 aprilie – 11 mai 2017, cu excepția zilelor de odihnă, observatorii Promo-LEX au efectuat câte 3 vizite la fiecare din cele 7 CECE I constituite. Din totalul de 21 de vizite, în 7 cazuri (33.3 %) observatorii Promo-LEX au constatat că CECE nu funcționa în perioada orelor de audiență.

b. Înregistrarea concurenților pentru alegerile locale noi

La alegerile locale noi din 14 mai 2017, pentru funcția de primar au fost înregistrați 26 concurenți electorali (7 circumscripții electorale). Dintre aceștia, doi concurenți sunt candidați independenți, iar 24 concurenți sunt desemnați de formațiuni politice, după cum urmează: PSRM - 6 candidați, PDM – 6 candidați, PCRM – 4 candidați, PN – 3 candidați, PL – 2 candidați, PPPDA – 2 candidați și PAS – 1 candidat. Cei mai mulți concurenți au fost înregistrați pentru funcția de primar ai localităților: s. Mereni (r. Anenii Noi) - 7 candidați și s. Racovăț (r. Soroca) - 5 candidați, conform Tabelului nr. 1.

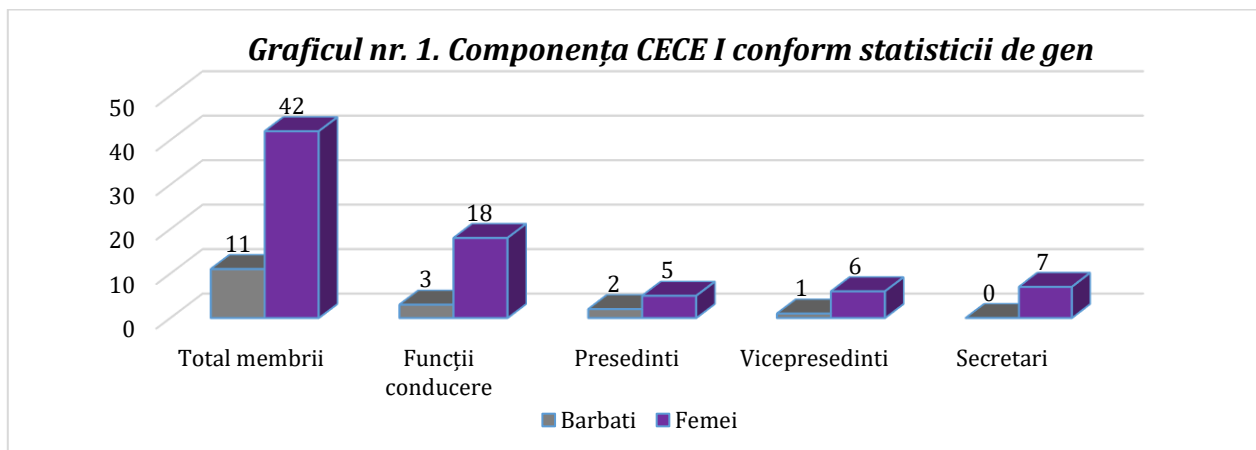
Tabelul nr. 1. Candidați înregistrați pentru alegerile locale noi din 14 mai 2017

N/O	Nume candidat	Apartenența politică	Localitatea
1	Mura Andrian	Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	s. Mereni r. Anenii Noi
2	Gogu Sergiu	Partidul Democrat din Moldova	
3	Salcuțan Ion	Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr	
4	Colesnic Ludmila	Partidul Liberal	
5	Mura Eugeniu	Partidul Politic Partidul Nostru	

6	Tuni Corneliu	Candidat independent	
7	Oglinda Aurelia	Partidul Comunistilor din Republica Moldova	
1	Scafaru Isac	Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	s. Hirova r. Călărași
2	Oaserele Valeriu	Partidul Democrat din Moldova	
3	Roșca Serghei	Partidul Liberal	
1	Lutonin Alexandru	Partidul Comunistilor din Republica Moldova	c. Pervomaisc r. Căușeni
2	Curuci Valeri	Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	
3	Cicanci Valerii	Partidul Democrat din Moldova	
1	Moruz Zinaida	Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	c. Țipala r. Ialoveni
2	Bivol Silviu	Partidul Politic Partidul Acțiune și Solidaritate	
3	Cotorobai Ivan	Partidul Comunistilor din Republica Moldova	
4	Castraveț Ilie	Partidul Democrat din Moldova	
1	Gorea Iraida	Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	s. Ulmu r. Ialoveni
2	Druceanu Veaceslav	Partidul Democrat din Moldova	
1	Mitrofan Grigore	Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	s. Racovăț r. Soroca
2	Borozan Ion	Partidul Democrat din Moldova	
3	Ceban Angela	Partidul Comunistilor din Republica Moldova	
4	Ceban Ion	Partidul Politic Partidul Nostru	
5	Braniște Piotr	Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevar	
1	Aricov Savva	Partidul Politic Partidul Nostru	or. Tvardița r. Taraclia
2	Parmacli Zahari	Candidat independent	

c. Componenta CECE I din perspectiva statisticii de gen

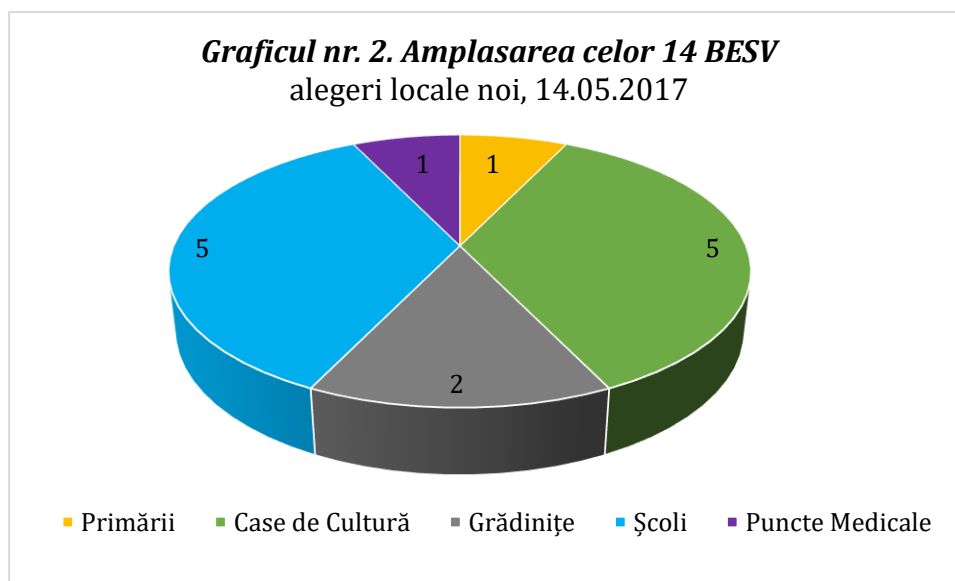
MO Promo-LEX a evaluat nivelul de respectare al Legii cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați la desemnarea membrilor în cadrul CECE I. Ca rezultat s-a constatat că în cadrul CECE I, din totalul de 53 membri(e), 79% sunt femei, iar 21%-bărbați (a se vedea graficului nr. 1. *Componenta CECE I conform statisticii de gen*).

d Amplasarea/Modificarea sediilor BESV

Potrivit observatorilor Promo-LEX, toate sediile SV sunt deschise în locații - proprietate publică (a se vedea graficul nr. 2. *Amplasarea sediilor BESV*). Din totalul de 14 SV, cele mai multe, câte 5, sunt

amplasate în sediile Caselor de cultură și a școlilor. Comparativ cu alegerile prezidențiale din octombrie-noiembrie 2016, 2 SV și-au modificat amplasarea (nr. 9/17 s. Hirova și nr. 29/46 s. Racovăț). În ambele situații, în urma informației colectate de către observatori, sediul s-a transferat din incinta școlii în cea a Casei de cultură din cauza condițiilor climaterice, care permit realizarea procedurii de votare fără ca locația să fie încălzită.

În conformitate cu prevederile art. 29 alin (2) din Codul electoral, "sediile secțiilor de votare se stabilesc, de regulă, în sediile aflate în proprietate publică și se amenajează astfel încât să faciliteze accesul în ele al persoanelor în vârstă și cu dizabilități". Cu referire la accesul persoanelor cu necesități speciale, observatorii Promo-LEX au constatat că nici o SV nu este dotată cu rampă de acces.

Observatorii Promo-LEX au raportat și cazuri de existență a unei SV, care la momentul vizitei nu întrunea un set de condiții minime de asigurare a votării. Astfel, Casa de Cultură din c. Pervomaisc, unde se află sediul SV nr. 34, la data de 27.04.2017 se afla în proces de reparație.

e. Constituirea BESV

Articolul 29 alin. (10) din Codul electoral stabilește că, BESV se constituie de către CECE cu cel puțin 25 de zile înainte de ziua alegerilor, dintr-un număr impar de membri, de cel puțin 5 și cel mult 11 persoane. Conform art. 29 alin. (11) din Cod, candidaturile a 3 membri ai biroului electoral al secției de votare se propun de către consiliile locale. Candidaturile celorlalți membri ai BESV se propun de către partide și alte organizații social-politice reprezentate în Parlament, câte unul de la fiecare partid sau altă organizație social-politică, iar dacă nu este suficient, numărul rămas de membri se completează de CECE, la propunerea CEC, din Registrul funcționarilor electorali.

Observatorii Promo-LEX au raportat că procedurile și termenii privind constituirea BESV au fost respectate.

f. Modificare componenței BESV

Observatorii Promo-LEX au raportat despre schimbări în componența numerică a unui BESV realizată de către CECE I s. Mereni. Astfel, prin Hotărârea nr. 15 din 26.04.2017, au fost înlocuiți 2 membri ai biroului nr. 28, după cum urmează: un membru BESV desemnat de PSRM a fost revocat din cauza legăturilor de rudenie cu candidatul PSRM la funcția de Primar al aceleiași localități, iar al doilea membru BESV a demisionat (desemnat de APL).

g. Înregistrarea reprezentanților cu drept de vot consultativ

În conformitate cu art. 15 alin. (1) din Codul electoral, concurenții electorali pot desemna, pentru perioada campaniei electorale, în organele electorale care i-au înregistrat, precum și în organele electorale ierarhic inferioare, câte un reprezentant cu drept de vot consultativ.

Astfel, conform constatărilor observatorilor Promo-LEX, pentru perioada alegerilor locale noi, au fost înregistrați reprezentanții cu drept de vot consultativ a candidaților în cel puțin 4 CECE I din partea a 4 concurenți, conform Tabelului nr. 2.

Tabelul nr. 2. Reprezentanți cu drept de vot consultativ înregistrați de către CECE I

Nr.	CECE	Formațiunea politică care a desemnat
1.	s. Racovăț, Soroca	PN; PCRM; PSRM
2.	s. Hirova, Călărași	PDM; PSRM
3.	s. Mereni, Anenii Noi	PPPDA
4.	c. Pervomaisc, Căușeni	PCRM
5.	s. Ulmu, Ialoveni	PDM; PSRM
6.	s. Tvardița, Taraclia	PN

h. Acreditarea observatorilor

Conform art. 63 alin. (1) din Codul electoral, la cererea concurenților electorali, consiliul electoral de circumscripție acreditează câte un observator pentru monitorizarea alegerilor în secțiile de votare. Conform observatorilor Promo-LEX, până la data publicării raportului de față, cel puțin 6 CECE I (din totalul de 7) au eliberat acreditări pentru 24 de observatori, după cum urmează:

Tabelul nr. 3. Observatori acreditați de către CECE I

Nr.	CECE	Partid politic ce a desemnat și numărul de observatori
1.	s. Racovăț, Soroca	PSRM (2), PCRM (1), PDM (1)
2.	s. Mereni, Anenii Noi	PSRM (1), PDM (1)
3.	s. Hirova, Călărași	PSRM (1)
4.	s. Țipala, Ialoveni	PDM (4), PAS (3), PSRM (3)
5.	s. Ulmu, Ialoveni	PSRM (2), PDM (2)
6.	s. Tvardița, Taraclia	PN (3)

PSRM are cel mai mare număr de observatori acreditați – 9, urmat de PDM (8), PAS (3), PN (3) și PCRM (1).

2.3. Funcționarea birourilor electorale ale secțiilor de votare (BESV)

a. Alegerea conducerii BESV. Cazuri de încălcare a legislației electorale

În conformitate cu prevederile art. 29, alin. (12) a Codului electoral, în decursul a 2 zile de la data constituirii biroului electoral al secției de votare, membrii acestuia aleg din rândul lor președintele, vicepreședintele și secretarul biroului.

În conformitate cu informația furnizată de observatorii Promo-LEX, constatăm că cel puțin în cazul a două BESV-uri au fost încălcate termenele legale de alegere a președintelui, vicepreședintelui și secretarului (BESV nr. 28 și 29 din s. Mereni (r. Anenii Noi), unde primele ședințe au avut loc la 25.04.2017 – cu 5 zile mai târziu decât prevederile legale).

În același timp, semnalăm o situația, care în opinia Promo-LEX este una vicioasă, când în cazul alegerii președintelui BESV din s. Racovăț (r. Soroca), persoana care a candidat și a fost aleasă, concomitent a exercitat și funcția de președinte al comisiei pentru numărarea voturilor.

b. Programul de lucru BESV

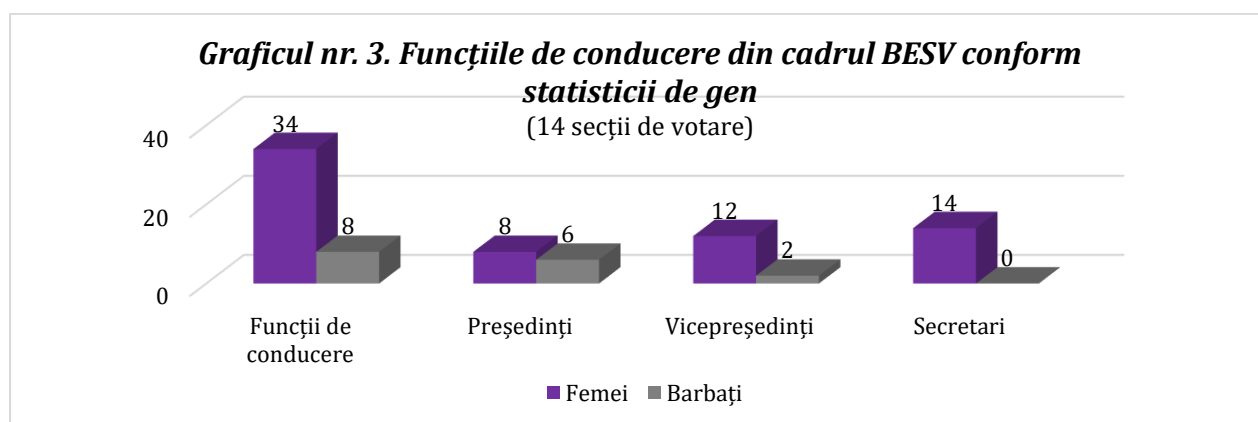
Conform p. 29 al Regulamentului CEC cu privire la activitatea BESV, orele de audiență ale membrilor BESV se determină de birou prin aprobarea unui program în care să se țină cont de timpul liber al alegătorilor.

În perioada 14 aprilie – 11 mai 2017, cu excepția zilelor de odihnă, au fost organizate câte 2 vizite la fiecare din cele 14 SV. Din totalul de 28 de vizite, în 13 cazuri (46.4%) observatorii Promo-LEX au constatat că birourile erau închise în perioada orelor de audiență. Iar în cazul birourilor care activează și în calitate de CECE I, (s. Hirova, BESV nr. 9/17 și s. Racovăț BESV nr. 29/46) nu a fost afișat publicului graficul de lucru al secției de votare, în condițiile în care este doar cel al CECE I.

O situație mai specifică a fost constatată în cazul circumscripției electorale Țipala. Observatorul Promo-LEX pe parcursul celor trei vizite ale sale, niciodată nu a găsit ca sediile BESV să fie disponibile conform orelor de audiență a birourilor. În urma contactării telefonice a membrilor de birouri, observatorul a fost informat că documentația electorală a celor 3 BESV se afla în incinta primăriei.

c. Ocuparea funcțiilor de conducere în BESV din perspectiva statisticii de gen

MO Promo-LEX a evaluat nivelul de respectare al Legii cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați și în procesul de alegere a conducerii BESV. Ca rezultat, s-a constatat că în cadrul BESV, din cele 42 funcții de conducere (președinte, vicepreședinte și secretar), 81% sunt ocupate de femei, iar 19% - de bărbați (a se vedea graficul nr. 3. *Funcțiile de conducere din cadrul BESV conform statisticii de gen*).

2.4. Verificarea listelor electorale

Conform prevederilor art. 39 alin. (9) din Codul Electoral, CEC transmite listele electorale autorităților administrației publice locale cu cel puțin 22 de zile înainte de ziua alegerilor, în 3 exemplare oficiale, ștampilate și cu alte semne de protecție pe fiecare pagină. Concomitent, conform art. 40 alin. (1) și (2) din Codul electoral, listele electorale se fac accesibile în localurile secțiilor de votare, precum și se plasează pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor. Astfel, alegătorilor li se asigură posibilitatea de a lua cunoștință de listele electorale și de a verifica corectitudinea întocmirii lor. Ei au dreptul să facă contestații împotriva neinclunderii lor în listă sau excluderii din ea, precum și împotriva altor erori comise la înscrierea datelor despre sine sau despre alți alegători cel târziu în ziua precedentă zilei alegerilor.

În contextul respectiv, MO Promo-LEX a constatat nerespectarea termenelor de transmitere a listelor electorale BESV-urilor în scopul asigurării posibilității alegătorilor de a verifica corectitudinea întocmirii acestora (termenul reglementat de programul calendaristic – 23.04.2017). Astfel, în timpul efectuării vizitelor în intervalul 27.04.2017-04.05.2017, în incinta a 7 BESV-uri lipseau listele electorale (s. Pervomaisc - 2, s. Mereni – 2 și s. Țipala – 3). În cazul circumscripției electorale Țipala (r. Ialoveni), listele electorale, inclusiv la data de 10.05.2017, se aflau la sediul primăriei, pentru a fi făcute accesibile alegătorilor, și nu la sediile BESV.

De asemenea, în conformitate cu datele furnizate de observatorii MO Promo-LEX, în baza discuțiilor cu membrii birourilor, constatăm următoarele probleme raportate în privința calității și conținutului listelor electorale:

- ne-modificarea adreselor de domiciliu a unor persoane care au plecat definitiv de la adresa veche (3 BESV din or. Tvardița (r. Taraclia));
- identificarea în liste a persoanelor decedate. Este vorba de listele electorale de la următoarele secții de votare: (3 BESV din or. Tvardița (r. Taraclia) și BESV din s. Racovăț (r. Soroca)).

2.5. Instruirea electorală

Pe parcursul perioadei monitorizare, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE), în parteneriat cu CEC, a implementat programul de activități privind pregătirea funcționarilor electorali calificați în vederea alegerilor locale noi din 14 mai 2017. Au fost instruite următoarele categorii de participanți ai procesului electoral: membrii CECE (01-02 aprilie 2017), membrii BESV (25-26 aprilie 2017), operatorii SIAS "Alegeri" (05 mai 2017).

2.6. Accreditarea observatorilor

În scopul monitorizării alegerilor locale noi din 14.05.2017 pentru funcția de primar, în perioada 3 aprilie – 5 mai 2017, CEC a acreditat 29 observatori naționali din partea Asociației Promo-LEX. Din punctul de vedere al statisticii de gen, constatăm o proporție de 16 femei și 13 bărbați.

3. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

3.1. Activități de organizare a alegerilor cu implicarea administrației publice locale (APL)

În perioada monitorizată, APL a fost implicată în următoarele tipuri de activități prevăzute de legislația în vigoare, conform responsabilităților privind organizarea procesului electoral:

- desemnarea membrilor CECE I;
- asigurarea locurilor speciale pentru afișaj electoral și întâlnirilor cu alegătorii;
- participarea la verificarea RSA/listelor electorale;
- desemnarea membrilor BESV;
- asigurarea BESV-urilor cu echipamentul necesar;
- participarea la identificarea sediilor SV, proprietate publică;
- implicarea în asigurarea locațiilor CECE și BESV cu echipamentul necesar pentru organizarea, desfășurarea și totalizarea rezultatelor alegerilor.

3.2. Stabilirea locurilor pentru afișaj electoral și de întâlniri cu alegătorii

Conform art. 47 alin. (7) al Codului electoral, autoritățile administrației publice locale sunt obligate ca, în termen de 3 zile de la data începerii perioadei electorale, să stabilească și să garanteze un minim de locuri speciale de afișaj electoral, un minim de localuri pentru desfășurarea întâlnirilor cu alegătorii. Deciziile/dispozițiile respective sunt afișate imediat la sediul acestor autorități și sunt aduse la cunoștința subiecților interesați prin intermediul mijloacelor de informare în masă, al altor mijloace de comunicare disponibile.

Observatorii Promo-LEX au constatat că în perioada 14 aprilie – 11 mai 2017, 6 autorități APL au adoptat astfel de decizii. Dintre acestea, în cazul a trei autorități (or. Tvardița, s. Mereni și c. Pervomaisc) – decizia respectivă a fost afișată la sediul autorității. În cazul celorlalte 3 autorități – deciziile nu au fost afișate public în scopul asigurării accesului liber la informația respectivă persoanelor interesate.

În cazul celei de a șaptea autorități, observatorii Promo-LEX au raportat că APL Hirova (r. Călărași) nu a aprobat o decizie privind locurile speciale pentru afișaj și, respectiv, locuri pentru întruniri. Motivul invocat de reprezentanții primăriei a fost existența unei decizii în acest scop de la alegerile anterioare.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind modalitatea plasării publicității electorale și de promovare politică pe panourile publicitare, pentru fiecare concurent electoral este prevăzut asigurarea spațiului pentru publicitate electorală în mărime de 1 m². Astfel, în rezultatul monitorizării de observatorii Promo-LEX, s-a constatat că doar în cadrul unei localități - s. Racovăț (r. Soroca), spațiul oferit pentru afișaj electoral nu este suficient (sunt oferite 2 panouri cu dimensiunea 1.5x1.5 m., pe când în cursa electorală s-au înscris 5 concurenți).

În același context, conform observatorilor Promo-LEX, toate cele 7 primării au asigurat locuri speciale pentru întâlnirea candidaților cu alegătorii. În cazul a 6 primării – localurile respective sunt oferite gratis, și doar în cadrul unei singure localități (or. Tvardița) costul variază de la 100 – la 300 lei.

4. CONCURENȚII ELECTORALI

În corespundere cu metodologia MO Promo-LEX a alegerilor locale noi din 14 mai 2017, constatările observatorilor cu privire la activitatea concurenților electorali, prezentate în acest raport, se vor baza pe analiza tuturor formularelor de raportare parvenite de la OTL Promo-LEX în perioada monitorizării (14 aprilie – 11 mai 2017).

4.1. Activități din cadrul campaniei electorale

a. Întâlniri cu cetățenii.

Conform observatorilor Promo-LEX cel puțin 10 candidați au organizat întâlniri cu cetățenii. *Per concurenți, este vorba de 3 activități cu implicarea PSRM; 3 – PDM; 1- PAS; 1-PCRM; 1-PPPDA; 1-PL:*

- *Braniște Piotr, candidat desemnat de PPPDA la funcția de primar al s. Racovăț (r. Soroca) a organizat la data de 02.05.2017 o întâlnire cu potențialii alegătorii în aer liber, fiind prezenți și 5 reprezentanți ai organizației centrale a PPPDA.*

- *Parmacli Zahari, candidat independent la funcția de primar al or. Tvardița (r. Taraclia), la data de 02.05.2017, în incinta Palatului Culturii or. Tvardița, a organizat o discuție cu alegătorii. Menționăm că această întrunire a fost organizată ca o continuare a unui alt eveniment organizat în aceeași zi (deschiderea și sfințirea unei instalații de filtrare a apei în localitate). Constatăm că la acest eveniment au participat, inclusiv, deputatul Parlamentului Republicii Moldova - dl Vlad Batrîncea (PSRM), și directorii întreprinderilor zonelor libere de comerț din or. Tvardița (Fabrica de vinuri și coniacuri "Moldavschi Standart", SC "Inter-Tabac" SRL, "Carne-Sud" SRL).*

- *Bivol Silviu, candidat desemnat de PAS pentru funcția de primar al c. Țipala (r. Ialoveni), la data de 30.04.2017, a organizat o întâlnire cu alegătorii în incinta Casei de Cultură din localitate (au participat aproximativ 100 localnici). La eveniment a fost prezentă și președinta PAS, dna Maia Sandu.*

- *Castraveț Silviu, candidat desemnat de PDM la funcția de primar al s. Țipala, r. Ialoveni a organizat o întâlnire cu alegătorii (aproximativ 100 locuitori) la data de 07.05.2017, în incinta Casei de Cultură din localitate.*

- *Moruz Zinaida, candidat desemnat de PSRM la funcția de primar al s. Țipala, r. Ialoveni a organizat întâlnirea cu alegătorii (aproximativ 20 locuitori) la data de 06.05.2017, în incinta Casei de Cultură din localitate.*

- *Cicanci Valeriu, candidat desemnat de PDM la funcția de primar al c. Pervomaisc (r. Căușeni), la data de 06.05.2017 a organizat o întâlnire cu alegătorii localității în curtea primăriei din s. Pervomaisc,*

iar la 07.05.2017 a fost organizată o a doua întâlnire cu alegătorii în Casa de Cultură din s. Constantinovca.

- *Lutonin Alexandru, candidat desemnat de PCRM la funcția de primar al c. Pervomaisc (r. Căușeni)*, la data de 09.05.2017, a organizat întâlnirea cu alegătorii în incinta bisericii din localitate.
- *Colesnic Ludmila, candidat desemnat de PL la funcția de primar al s. Mereni (r. Anenii Noi)*, în data de 30.04.2017, a avut o întâlnire cu alegătorii.
- *Gorea Iraida, candidat desemnat de PSRM la funcția de primar al s. Ulmu (r. Ialoveni)*, la data de 06.05.2017, în incinta Casei de Cultură din localitate, a organizat întâlnirea cu alegătorii. La eveniment a participat și deputatul PSRM, Bogdan Țârdea.
- *Druceanu Veaceslav, candidat desemnat de PDM la funcția de primar al s. Ulmu (r. Ialoveni)*, în data de 07.05.2017 a avut o întâlnire cu alegătorii din localitate.

b. Concerte electorale.

Observatorii Promo-LEX au constatat organizarea a minim unui concert electoral de către *Druceanu Veaceslav, candidat desemnat de PDM la funcția de primar al s. Ulmu*. Concertul a fost organizat în data de 07.05.2017, în contextul întâlnirii candidatului cu alegătorii, și a avut în calitate de protagoniste ansamblul surorilor Osoianu.

c. Promovare electorală "din ușă în ușă".

Observatorii MO Promo-LEX au constatat cel puțin un concurent care a desfășurat activități de acest gen (conform afirmațiilor candidatului) – Oaserele Valeriu (PDM) în s. Hirova (r. Călărași).

4.2. Utilizarea resurselor administrative pentru promovarea concurenților electorali

Conform art. 47 alin. (6) al Codului electoral, candidații nu pot folosi mijloacele și bunurile publice (resursele administrative) în campaniile electorale, iar autoritățile/instituțiile publice și cele asimilate acestora nu pot transmite/acorda concurenților electorali bunuri publice sau alte favoruri decât pe bază de contract, în condiții de egalitate pentru toți concurenții electorali.

Observatorii MO Promo-LEX au constatat *cel puțin 2 cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative de către candidați* în perioada monitorizată. În ambele cazuri este vorba despre candidații desemnați de PSRM.

În data de 27.04.2017, candidatul PSRM la funcția de primar în s. Pervomaisc (r. Căușeni), dl Curuci Valeri, a transmis angajatei Oficiului Poștal din localitate aproximativ 50 broșuri cu conținut electoral. Ulterior, angajata Oficiului Poștal (în timpul orelor de lucru) a repartizat aceste broșuri alegătorilor din localitate.

În cel de-al doilea caz, la data de 02.05.2017 (zi lucrătoare, în or. Tvardița, r. Taraclia, a avut loc darea în exploatare și sfințirea instalației pentru filtrarea apei). După evenimentul respectiv, în Palatul Culturii din localitate, a fost organizată întâlnirea cu alegătorii a candidatului independent Parmacli Zahari. La această întâlnire au fost prezenți secretarul Consiliului orășenesc Tvardița - dna Maia Bodleva (în timpul orelor de lucru) și președintele Consiliului raional Taraclia - dl Chiril Tatarlî (în timpul orelor de lucru și cu deplasarea mașinii de serviciu). Chiril Tatarlî a îndemnat cetățenii să susțină candidatul.

4.3. Oferirea de bunuri și servicii în cadrul campaniei electorale

Observatorii MO Promo-LEX au constatat trei cazuri ce pot fi calificate drept oferire de bunuri și servicii alegătorilor în cadrul campaniei electorale.

Astfel, în s. Racovăț (r. Soroca), organizația teritorială PDM a participat la finanțarea renovării Stadionului din localitate. La deschiderea sezonului sportiv și, respectiv, la darea în exploatare a stadionului renovat (07.05.2017), dl Ion Borozan, candidat desemnat de PDM la funcția de primar, a ținut un discurs unde a menționat despre faptul că PDM a finanțat lucrările de renovare a stadionului.

La eveniment au fost prezenți președintele r. Soroca, dl Ghenadie Muntean (PDM), și primarul interimar al localității Racovăț (PDM).

La data de 27 aprilie 2017, candidatul PSRM la funcția de primar în s. Pervomaisc (r. Căușeni), dl Curuci Valeri, era responsabil de coordonarea lucrărilor de construcție a scărilor spre monumentul dedicat celor căzuți în războiul din Afganistan (lucrări efectuate inclusiv cu suportul PSRM). Contribuția PSRM la construcția respectivă a constat în achiziționarea și livrarea unei mașini cu nisip și angajarea a 3 muncitori pentru efectuarea lucrărilor.

Concomitent, în aceeași localitate, în perioada sărbătorilor pascale, candidatul PCRML – dl Lutonin Alexandru, a asigurat construcția în cimitirul localității a 2 monumente în memoria soldaților căzuți în războiul din Afganistan.

4.4. Publicitate stradală/promoțională

Observatorii Promo-LEX au identificat cel puțin 14 concurenți care au utilizat acest gen de publicitate. Doi dintre aceștia sunt candidați independenți, iar 12 sunt desemnați de partide, după cum urmează: PSRM - 3 circumscriptii; PDM - 3; PN - 2; PPPDA - 1; PAS - 1; PL - 1; PCRML - 1. Observatorii Promo-LEX au identificat publicitate poligrafică în favoarea candidaților la funcția de primari în cazul următorilor candidați (conform Tabelului nr. 4):

Tabelul nr. 4. Publicitate stradală/promoțională

Actor electoral/ Formațiune politică	Localitate	Ziare/Broșuri/Postere/Pliante (tiraj oficial)
Scafaru Isac, PSRM	s. Hirova, r. Călărași	200
Mura Andrian, PSRM	s. Mereni, r. Anenii Noi	1000
Mura Eugeniu, PN	s. Mereni, r. Anenii Noi	1000
Tuni Corneliu, Candidat independent	s. Mereni, r. Anenii Noi	N/A*
Curuci Valeri, PSRM	s. Pervomaisc, r. Căușeni	50 postere 100 broșuri
Braniște Piotr, PPPDA	s. Racovăț, r. Soroca	N/A*
Colesnic Ludmila, PL	s. Mereni, r. Anenii Noi	2500
Gogu Sergiu, PDM	s. Mereni, r. Anenii Noi	4000
Lutonin Alexandru, PCRML	s. Pervomaisc, r. Căușeni	N/A*
Cicanci Valerii, PDM	s. Pervomaisc, r. Căușeni	100
Ceban Ion, PN	s. Racovăț, r. Soroca	N/A*
Castraveț Ilie, PDM	s. Țîpala, r. Ialoveni	N/A*
Bivol Silviu, PAS	s. Țîpala, r. Ialoveni	N/A*
Parmacli Zahari, Candidat independent	or. Tvardița, r. Taraclia	1500 pliante 1500 broșuri

* *Materialele nu conțin date privind tirajul acestora. Conform art. 641, alin. (6) din Codul Electoral, răspunderea pentru conținutul materialelor electorale publicitare, difuzate sau publicate, o poartă concurentul electoral. Fiecare material publicitar trebuie să includă denumirea concurentului electoral, data tipăririi, tirajul materialului și denumirea tipografiei care l-a tipărit. Publicitatea electorală contra plată va fi însoțită de genericul „Electorală”.*

4.5. Publicitate on-line

În perioada monitorizării, MO Promo-LEX a identificat un caz în care concurentul electoral a utilizat publicitatea electorală on-line. Astfel, la data de 11.04.2017, Ceban Ion, candidatul desemnat de PN pentru funcția de primar în s. Racovăț (r. Soroca), a plasat pe site-ul www.provincial.md publicitatea electorală. Articolul face trimitere la programul electoral al concurentului.

4.6. Publicitate amplasată contrar prevederilor normative

În conformitate cu prevederile pct. 14 din Regulamentul privind modalitatea plasării publicității electorale și de promovare politică pe panourile publicitare, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 3328 din 28.04.2015, este interzisă amplasarea afișelor electorale în alte locuri decât cele stabilite (spațiile oferite de APL și panourile publicitare private). Concomitent, este interzisă amplasarea afișelor electorale:

- în transportul public de călători proprietate publică;
- pe monumente, clădiri, obiecte și încăperi, care au o valoare istorică, culturală sau arhitecturală, indiferent de forma de proprietate;
- în încăperile în care sunt amplasate consiliile și birourile electorale și la o distanță de 100 de metri de la acestea;
- pe garduri, îngrădiri, stâlpi și alte tipuri de construcții, precum și pe dispozitive, utilaje, indiferent de forma de proprietate.

Contrar celor expuse, MO Promo-LEX a constatat plasarea afișelor electorale de concurenți în locuri interzise, după cum urmează:

- *Roșca Serghei, candidat desemnat de PL la funcția de primar al s. Hirova (r. Călărași):* amplasarea posterelor electorale A4 pe stâlpii din localitate (au fost numărate de observatori aproximativ 20 postere);
- *Isac Scafaru, candidat desemnat de PSRM la funcția de primar al s. Hirova (r. Călărași):* amplasarea posterelor electorale A4 pe stâlpii din localitate (au fost numărate de observatori aproximativ 20 postere);
- *Mura Andrian, candidat desemnat de PSRM la funcția de primar al s. Mereni (r. Anenii Noi):* amplasarea posterelor electorale pe stâlpii din localitate (au fost numărate de observatori aproximativ 10 postere).

5. FINANȚAREA CAMPANIEI ELECTORALE

5.1. Reglementarea finanțării campaniei electorale

a. Cadrul legal

Finanțarea campaniei electorale este reglementată de Codul electoral, Legea nr. 249 privind partidele politice și Regulamentul CEC cu privire la finanțarea campaniilor electorale, adoptat prin Hotărârea CEC nr. 3352 din 4 mai 2015.

b. Cuantumul creditului acordat

Conform art. 37, alin.1 a Codului electoral, statul acordă concurenților electorali credite fără dobândă. La 14 aprilie 2017, prin hotărârea nr. 872 cu privire la stabilirea cuantumului creditului fără dobândă acordat concurenților electorali, CEC a stabilit cuantumul creditului fără dobândă acordat acestora. Astfel, pentru fiecare partid, organizație social-politică și bloc electoral se pot acorda 25 000 lei; pentru fiecare candidat independent - 5 000 lei. Cu regret, n-a fost prezentată și argumentată de către CEC nici formula potrivit căreia a fost stabilit cuantumul creditului. Potrivit constatărilor MO Promo-LEX, nici un CE nu a solicitat și nici beneficiat de un credit de la stat.

c. Fonduri electorale și trezorerii

Potrivit art. 37 litera a) din Codul Electoral, în scopul finanțării campaniei electorale, fiecare concurent electoral trebuie să-și deschidă la bancă un cont cu mențiunea „Fond electoral”, în care să fie virate mijloace financiare proprii și cele primite de la persoane fizice și juridice din țară. Potrivit art. 38 alin. 2 lit. a) al Codului Electoral, concurentul electoral anunță CEC despre persoana responsabilă de

finanțele sale. Până la data de 02 mai 2017, din 7 CE doar 5 și-au confirmat trezorerii la CEC iar din cei 2 CI doar 1 și-a confirmat trezoreriul la CECE I (a se vedea tabelul nr. 5. Desemnarea trezoreriilor).

Tabelul nr. 5. Desemnarea trezoreriilor

Apartenența politică a candidaților	Nr. de candidați în alegeri	Data confirmării trezoreriilor de către CEC/CECE I
PL	2	02.05.2017
PDM	6	14.04.2017
PSRM	6	14.04.2017
PAS	1	21.04.2017
PPPN	3	21.04.2017
PPPDA	2	-
PCRM	4	-
CI Zahari Parmacli	1	02.05.2017
CI Tuni Corneliu	1	-
Total	26	-

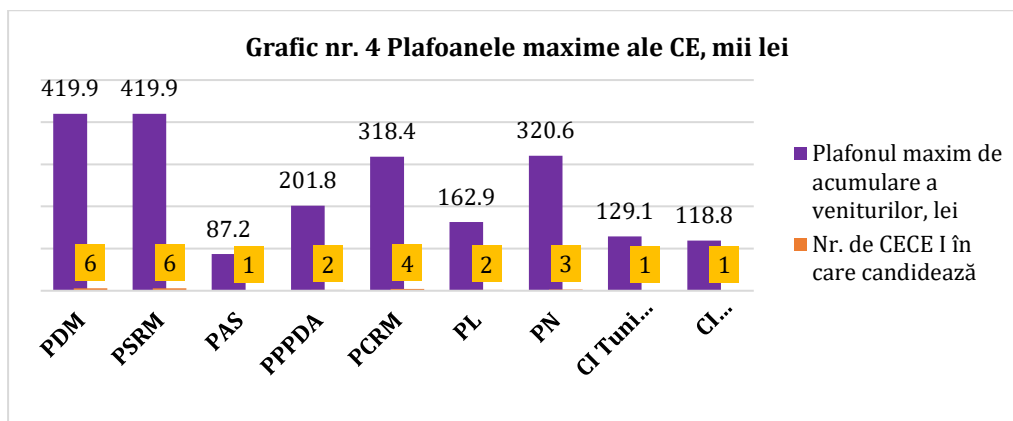
d. Plafoane maxime de colectare a veniturilor

Conform Hotărârii CEC nr. 873 din 14.04.2017 cu privire la stabilirea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond electoral” al concurentului electoral la alegerile locale noi din 14 mai 2017, au fost stabilite plafoanele mijloacelor financiare ce pot fi utilizate de către concurenții electorali în cadrul alegerilor locale noi. (A se vedea tabelul nr. 6. Plafoanele maxime de colectare a veniturilor ce pot fi transferate pe contul „Fond electoral”).

Tabelul nr. 6. Plafoanele generale ale mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond electoral”

Nr.	Circumscripțiile electorale	Coeficientul plafonului, lei	Numărul de alegători	Plafonul stabilit, lei
1.	s. Mereni, r. Anenii Noi	25,42	5079	129108,18
2.	s. Hirova, r. Călărași	25,42	1329	33783,18
3.	c. Pervomaisc, r. Căușeni	25,42	1159	29461,78
4.	c. Țipala, r. Ialoveni	25,42	3429	87165,18
5.	s. Ulmu, r. Ialoveni	25,42	2662	67668,04
6.	s. Racovăț, r. Soroca	25,42	2860	72701,20
7.	or. Tvardița, r. Taraclia	25,42	4675	118838,50

La cuantumurile plafoanelor din tabelul nr. 6 s-a ajuns prin înmulțirea coeficientului de 25,42 lei (0,5% din salariul mediu pe economie pentru anul 2016, sau 5 084 lei) la nr. alegătorilor din cele 7 CECE de nivelul I. Potrivit MO Promo-LEX, actuala bază de calcul este una incluzivă pentru candidații independenți, unde plafoanele stabilite le creează acestora condiții egale de utilizare a mijloacelor financiare în circumscripțiile în care concurează cu candidații din partea partidelor politice (A se vedea graficul nr. 4. Plafoanele cumulate ale concurenților electorali – partide și candidați independenți).

Totodată, MO Promo-LEX atrage atenția că modalitatea de raportare a candidaților din partea partidelor a rămas neschimbată, aceștia fiind obligați să depună rapoarte privind finanțarea campaniei electorale, pentru acumularea veniturilor și reflectarea cheltuielilor în mod cumulat, la CEC și nu la CECE I unde fiecare candidat din partea partidelor concurează, în timp ce CI sunt obligați să le depună la CECE I. Prin actuala modalitate de raportare a veniturilor și cheltuielilor, reflectarea de facto a cheltuielilor din fiecare CECE I rămâne la discreția partidelor politice. Prin urmare, un plafon cumulat pe cele 6 circumscripții și un raport unic depus la CEC poate permite partidelor gestiunea disproporționată a banilor și în acest caz îi favorizează față de candidații independenți.

5.2. Raportarea financiară a concurenților electorali

Potrivit art. 38 alin. 8, din Codul electoral, în campania electorală, o dată la două săptămâni, concurentul electoral are obligația de a prezenta organelor mandatate rapoarte financiare, care trebuie să conțină informații referitoare la venituri și cheltuieli conform destinației. În corespundere cu Programul calendaristic, până la 21 aprilie și 5 mai 2017, concurenții electorali trebuiau să depună rapoarte privind veniturile acumulate și cheltuielile efectuate în campania electorală. Conform art. 22, alin. 2, lit. D) din Codul electoral și pct. 18 din Regulamentul privind finanțarea campaniilor electorale³, rapoartele recepționate de către CEC sunt plasate pe pagina web a Comisiei, iar rapoartele recepționate de CECE I – pe paginile web ale autorităților administrației publice locale corespunzătoare, în ambele cazuri în termen de 48 de ore de la primirea lor, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

În perioada 14 – 21 aprilie 2017, 3 din 7 concurenți electorali (PAS, PN, PSRM) au depus rapoarte financiare la CEC pentru primele 2 săptămâni de campanie electorală. Doar un concurent electoral (PDM) a depus un demers de neefectuare a cheltuielilor până la data de 21 aprilie 2017. Dintre aceștia, nici unul nu a reflectat venituri și cheltuieli pentru primele 2 săptămâni de campanie. Conform observatorilor Promo-LEX, nici un candidat independent nu a depus demersuri de neefectuare a cheltuielilor ori rapoarte financiare la CECE I, până la data de 21 aprilie 2017.

În perioada 21 aprilie – 05 mai 2017, potrivit informațiilor publicate pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale abia în data de 11 mai 2017, ora 12:15, 3 concurenți electorali (PSRM, PN, PAS) au depus raport financiar la CEC pentru săptămânile 3-4 de campanie electorală. Conform observatorilor Promo-LEX, doar 1 CI a depus raport financiar la CECE I (CI Parmacli Zahari).

Potrivit MO Promo-LEX, CEC a respectat termenul de publicare a rapoartelor bilunare care au fost prezentate până la 21 aprilie 2017 și nu a respectat termenul de publicare arapoartelor pentru săptămânile 3-4 de campanie electorală, CEC publicându-le abia la 11 mai 2017, ora 12:15; rapoartele care au fost prezentate de către CE până la 05 mai 2017. În continuare autoritățile publice locale de nivel I nu au respectat prevederile legale în ceea ce ține de publicarea rapoartelor din partea candidaților independenți.

³ Regulamentul CEC aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3352 din 4 mai 2015 modificat și completat prin hotărârea CEC nr. 147 din 30 august 2016

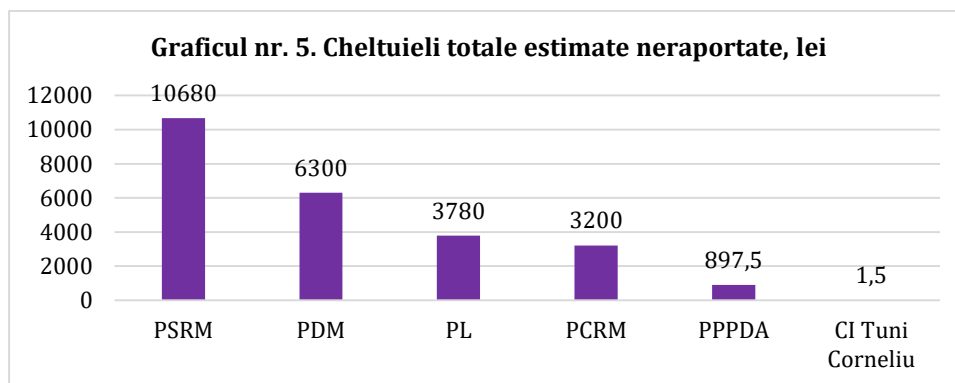
Tabelul nr.7. Dinamica raportării financiare

Concurenți electorali	Nr. de candidați în alegeri	Săptămâna 1-2		Săptămâna 3-4	
		Rapoarte depuse la CEC ori CECE I	Demersuri de neefectuare a cheltuielilor	Rapoarte depuse la CEC ori CECE I	Demersuri de neefectuare a cheltuielilor
PL	2	0	0	0	0
PDM	6	0	1	0	0
PSRM	6	1	0	1	0
PAS	1	1	0	1	0
PN	3	1	0	1	0
PPPDA	2	0	0	0	0
PCRM	4	0	0	0	0
CI Zahari Parmacli	1	0	0	1	0
CI Tuni Corneliu	1	0	0	0	0
Total	26	3	1	4	0

În perioada de raportare, 4 concurenți electorali (PAS, PSRM, PN, CI Parmacli Zahari) au declarat venituri în sumă totală de 20 525 lei, adițional soldul din perioada anterioară de raportare fiind de 0 lei și cheltuieli de 20 262 lei, sold final 299 lei. Cheltuielile au vizat publicitatea promoțională din partea PSRM, PN, PAS, CI Parmacli Zahari (17 420 lei), publicitate electronică din partea PN (2 515 lei) și întrunirile/evenimentele electorale – chiria spațiului din partea CI Parmacli Zahari (200 lei).

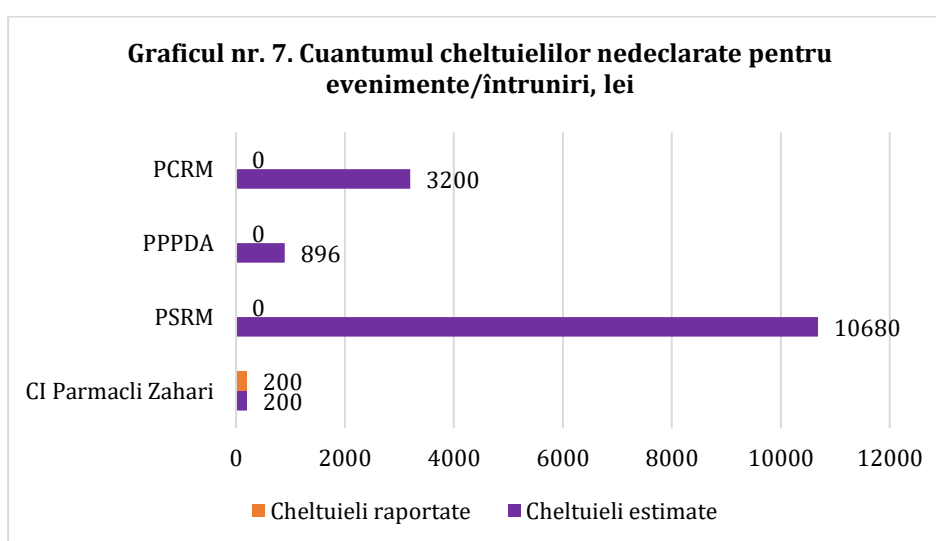
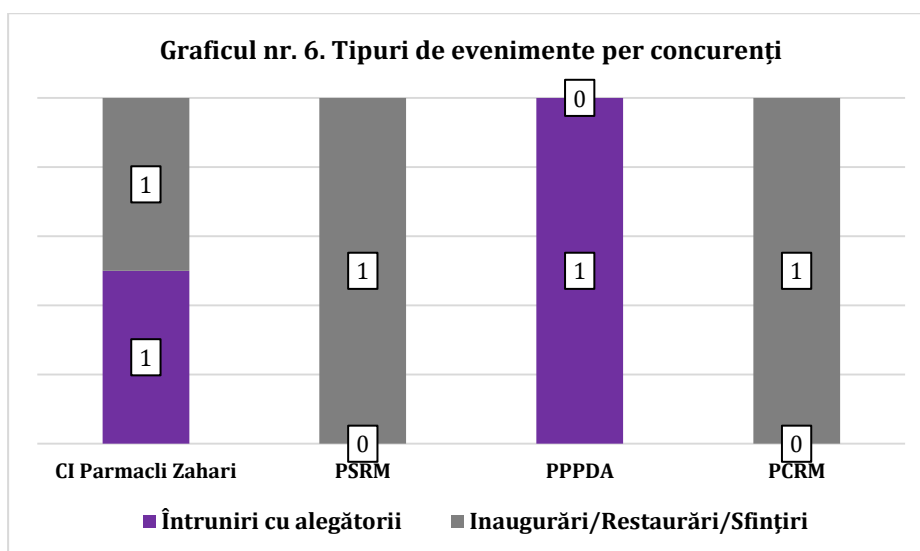
5.3. Cheltuielile concurenților electorali constatate de observatorii Promo-LEX, dar care lipsesc în rapoartele financiare

Conform constatărilor observatorilor Promo-LEX, pentru perioada 14 aprilie – 05 mai 2017, 6 concurenți electorali (PSRM, PCRM, PDM, PL, PPPDA, CI Tuni Corneliu) au utilizat fonduri pe care nu le-au declarat în totalitate. Cuantumul total al cheltuielilor neraportate se ridică la cel puțin 24 859 lei. (A se vedea graficul nr. 5. *Cheltuieli estimate neraportate, lei*)

a. Costul întrunirilor și evenimentelor electorale care lipsesc în rapoartele financiare

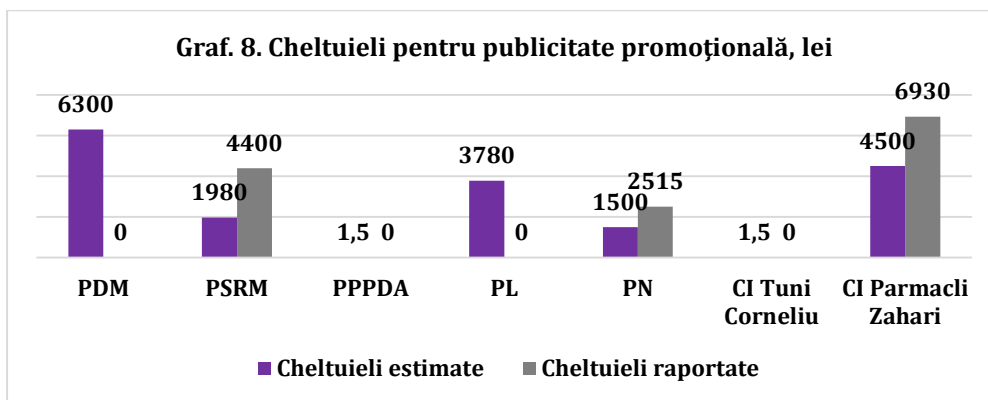
Potrivit observatorilor Promo-LEX, cel puțin 3 concurenți electorali au efectuat cheltuieli pentru organizare de evenimente și întruniri (a se vedea graficul nr. 5. Cheltuieli pentru evenimente). MO Promo-LEX a constatat neraportarea cheltuielilor pentru cel puțin o inaugurare a unui monument restaurat/reparația scării – finanțarea serviciilor a 3 muncitori x 3 zile de muncă și a unei mașini de mare tonaj cu nisip (PSRM), construcția a 2 monumente (PCRM), deplasări la întâlnirile cu alegătorii (PPPDA). CI Parmacli Zahari – cel puțin o întâlnire cu alegătorii pentru care a efectuat cheltuieli de chirie a sălii. (A se vedea graficele nr. 6. *Tipuri de evenimente per concurenți* și nr. 7 *Cheltuieli pentru evenimente/intruniri, lei*)

b. Cheltuieli pentru materiale promoționale care lipsesc în rapoartele financiare

Potrivit MO Promo-LEX, 4 concurenții electorali (PDM, PCRM, PPPDA, CI Tuni Corneliu) au efectuat cheltuieli pentru materiale promoționale în cuantum de 10 080 lei pe care nu le-au raportat către organele mandatate.

Privitor la PDM, observatorii au raportat broșuri color format A5, 4 pag., tir. 4000 ex., broșuri color format A5 – ro, 4 pag., tir. 100 ex., broșuri color format A5 – ru, 4 pag., tir. 100 ex. – toate fără date tipografice. Privitor la PL, observatorii au raportat 20 unit. de poster format A4, broșuri color format A4 pliate în 3 - tipografia Sirius, contract 25 din 02.05.2017, tir. 2500 unit. Privitor la PN, observatorii Promo-LEX au raportat flyere A5, tipografia Europress, com. 178 din 20.04.2017, tir. 1000 ex. și publicitate online. Privitor la PSRM, observatorii Promo-LEX au raportat broșuri color format A5, 4 pag., fact. Nr. 0737 din 14.04.2017, tipar Arva color SRL, com 0054, tir. 1000 ex., broșuri color format A5, tir. 200 ex., factura nr. 0743 din 14.04.2017, broșuri color format A5, com. 0652, tir. 100 ex., 20 postere format A4 fără tiraj. Privitor la PPPDA observatorii Promo-LEX au raportat un pliant color format A5 fără date tipografice. Privitor la CI Parmacli Zahari, observatorii Promo-LEX au raportat pliante color format A5 3000 ex. Privitor la CI Tuni Corneliu, observatorii Promo-LEX au raportat o broșură color format A5 de 4 file fără date tipografice ori tiraj. (A se vedea graficul nr. 8. *Cheltuieli pentru materiale promoționale, lei*).

6. Educație civică și implicare electorală

6.1. Activități de mobilizare apolitică a alegătorilor

În contextul Alegerilor Locale Noi din 14 mai 2017, Asociația Promo-LEX în cadrul Programului "Democrație, Transparență și Responsabilitate" prin componenta de educație civică și electorală a organizat campanii "IEȘI la VOT" în localitățile unde se desfășoară alegeri locale noi. Programul este finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Scopul Campaniei este de a contribui la mobilizarea apolitică a alegătorilor și promovarea votului informat și conștient în rândul cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în localitățile unde au loc alegeri locale noi. Grupul țintă al Campaniei sunt cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot.

În acest sens, echipa Promo-LEX a organizat un seminar de instruire, pe data de 29 aprilie 2017, pentru 7 coordonatori locali și 32 de voluntari, în cadrul căruia s-a discutat despre elementele mesajului de campanie, factorii care pot denatura calitatea mesajului, reguli cu privire la elaborarea mesajului potrivit pentru diverse tipuri de alegători, reguli de organizare a campaniei în localitățile vizate, etc.

În perioada 1-10 mai, în cadrul Campaniei au fost realizate următoarele activități:

Organizarea Dezbaterilor Publice Electorale. Pentru primul tur de scrutin, Dezbaterile Publice Electorale pentru Alegerile Locale Noi 2017, au avut loc în 2 localități din Republica Moldova, după cum urmează: s. Mereni (r. Anenii Noi) și com. Țipala, (r. Ialoveni). Pentru participarea în cadrul dezbaterilor publice, Asociația "Promo-LEX" a invitat toți concurenții electorali înscriși în cursa electorală. Dezbaterile publice electorale au fost organizate în condițiile respectării Codului electoral și Regulamentului Promo-LEX privind organizarea dezbaterilor. La organizarea dezbaterilor publice electorale a fost asigurată respectarea principiilor echilibrului, imparțialității, egalității șanselor, responsabilității și pluralismului de opinii, precum și luărilor de cuvânt ale concurenților electorali.

În cadrul dezbaterilor, Asociația Promo-LEX a organizat sondaje interactive cu participarea alegătorilor. Întrebările adresate publicului au avut caracter general și nu au avantajat sau dezavantajat vreun candidat electoral. Pentru realizarea sondajelor, a fost utilizat echipamentul de măsurare a intenției de vot.

Activități de distribuție a materialelor informaționale de educație electorală și mobilizare apolitică a cetățenilor. Activitățile au fost desfășurate în următoarele localități: or. Tvardița (r. Taraclia), s. Hirova (r. Călărași), s. Racovăț (r. Soroca) și c. Pervomaisc (r. Căușeni) în data de 06.05.2017; s. Mereni (r. Anenii Noi) și s. Țipala (r. Ialoveni) în data 07.05.2017; s. Ulmu (r. Ialoveni) în data de 09.05.2017.

Activitățile au implicat 7 Coordonatori Locali de Campanie și 32 voluntari. Ele au purtat un caracter apolitic, imparțial și non-partizan și sunt conforme cu misiunea Asociației Promo-LEX de observare a alegerilor locale noi din 14 mai 2016.

6.2. Mass-media

a. Portaluri naționale de știri.

Monitorizarea mass-mediei naționale nu este o activitate inclusă în metodologia de observare a alegerilor prezidențiale din 30 octombrie 2016 de către MOA Promo-LEX. Totuși, pentru elaborarea unui tablou plenar asupra proceselor aflate în desfășurare am considerat necesar de a constata niște tendințe generaliste. Drept obiect de monitorizare au servit portalurile de știri.

În acest sens, constatăm, că cel mai mediatizat moment de către publicațiile online, cu referință la procesul monitorizat, este adoptarea de către CEC a hotărârii privind programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale noi ale primarilor în unele localități din data de 14 mai 2017. Acest aspect a fost diseminat de către cel puțin 10 portaluri de știri. A doua informație ca și număr de surse implicate în mediatizare, constatate de către MO Promo-LEX, se referă la numărul de concurenți incluși în campanie. Acest aspect a fost diseminat de către cel puțin 7 portaluri de știri.

În rest, subiectul alegerilor locale pe perioada campaniei electorale, nu a fost unul preferat de către sursele de media online din Republica Moldova. Deducem, o reflectare insuficientă a aspectelor ce țin de organizarea a alegerilor. Observatorii Promo-LEX au identificat un singur articol cu caracter de publicitate electorală online, ce ar promova un anumit concurent electoral din cadrul alegerilor locale noi.

b. Mass media regională și locală

Conform observatorilor Promo-LEX, mass media regională și locală nu a reflectat organizarea alegerilor, precum și nu a publicat materiale promoționale în favoarea anumitor concurenți electorali.

RECOMANDĂRI:

Comisiei Electorale Centrale

1. Monitorizarea mai eficientă a organelor electorale ierarhic inferioare în vederea responsabilizării activității acestora în conformitate cu programul de lucru aprobat.
2. Monitorizarea procesului de livrare a listelor electorale în termen către birourile electorale.
3. Respectarea Programului calendaristic privitor la recepționarea rapoartelor financiare ale concurenților electorali și a termenului de publicare a acestora pe pagina oficială a CEC dar și a Administrației Publice Locale I.
4. Evaluarea minuțioasă a cheltuielilor suportate de către CE și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare în caz de încălcări.
5. Constatarea și evaluarea, în corespundere cu liniile directorii ale Comisiei de la Veneția, a oricărei utilizări neautorizate a resurselor administrative de către partide sau candidați ca o contribuție financiară întru finanțarea campaniei electorale și solicitarea de a fi raportate în mod corespunzător. Totodată, sesizarea organelor de resort de către CEC.

Birourilor electorale ale secțiilor de votare

1. Recepționarea Programului calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale noi.

Concurenților Electorali

1. Respectarea termenilor indicați de autoritatea electorală pentru raportarea veniturilor și cheltuielilor în campania electorală.

LISTA DE ABREVIERI

alin. - aliniat
APL - administrația publică locală
art. - articolul
BESV – birou electoral al secției de votare
c. – comuna
CEC - Comisia Electorală Centrală
CECE - Consiliul electoral de circumscripție electorală
CI - candidat independent
CICDE - Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral
com. - comanda
dl - domnul
FE – formular pe eveniment
FV – formular pe vizită
lit. - litera
m² - metru pătrat
MO - Misiune de observare
mun. - municipiu
nr. - număr
or. - oraș
OSCE - Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
OSCE/BIDDO - Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului
OTL - observator pe termen lung
OTS - observator pe termen scurt
PCRM – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova
pct. - punct
PDM - Partidul Democrat din Moldova
PL – Partidul Liberal
PAS – Partid Politic Partidul Acțiune și Solidaritate
PPPDA – Partid Politic Platforma Demnitate și Adevăr
PN - Partidul Politic Partidul Nostru
PSRM - Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova
r. – raion
RM – Republica Moldova
RSA - Registrul de Stat al Alegătorilor
s. - sat
SV - secții de votare
tir. - tiraj
TV - televiziune
UAT - unitate administrativ-teritorială
unit. - unitate
USAID - Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională

Judecătoria Strășeni**Informație despre ședința de judecată**

	Informația
Numărul dosarului	48-21-1592-27032017
Părțile dosarului	Oaserele Valeriu - demers absolvirea de pedeapsă
Tipul Dosarului	Penal
Data ședinței	13-04-2017
Ora ședinței	10:30
Sala ședinței	Calarasi.Sala nr.4
Rezultatul ședinței	Liberat condamnatul de executarea pedepsei penale în baza Legii amnistiei
Data actualizării	12-05-2017 10:04